

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-62. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 21. avgusta 1940

Cena posamezni številki din 150

Pred obletnico sporazuma

26. avgusta bo leto dni, kar je bil sklenjen med vlado in KDK sporazum, s katerim je bilo rešeno naše glavno in najbolj nevarno notranje vprašanje. V tem je tudi veliki pomen sporazuma in v tem je tudi še danes njegova velika vrednost, pa čeprav je ta sporazum odkril tudi še marsikatero pomanjkljivost.

Med temi je gotovo največja ta, da se niso določbe sporazuma razširile tudi na druge banovine, zlasti na Slovenijo. Namesto splošnega sporazuma, ki bi na vsej črti odpravil centralizem, smo dobili sporazum samo za Hrvatsko, do čim je na vsem drugem ozemlju države ostal centralizem v veljavi.

Ane samo to. Centralizem v drugih banovinah se je celo poostri, ker se je povečalo poseganje države v gospodarstvo, da se uvajajo vedno novi monopoli in da je z njimi centralistična uprava v nehrvatskih banovinah močno povečana.

Ta dualizem ni samo malopembna lepota napaka, temveč ima tudi druge težke posledice, in sicer zlasti na gospodarskem polju. Predvsem pa prihajajo druge banovine zaradi tega dualizma v podrejen položaj, ki ni v skladu z njih gospodarskimi interesi. Če celo neprijeten pa mora postati ta dualizem, kadar se uvaja dirigirano gospodarstvo in kadar se uvajajo vedno novi monopoli.

Razumemo, da se sporazum ne more naenkrat in v celoti izvesti in da tudi vse njegove pomanjkljivosti ne morejo zmanjšati njegovih pozitivnih vrednosti. Zato je tudi pomisljivo, če hoče vlada obletnico sporazuma na poseben način proslaviti. Vendar pa smo mnenja, da se sporazum proslavi najbolje s tem, če se izvede do konca, da se centralistična uprava odpravi v vsej državi, ne pa, da se v vseh drugih banovinah razen Hrvatski centralizem še poostri.

Položaj vseh banovin se vendar mora enkrat izenačiti in nikakor ne gre, da bi ostajala sedanja neenakost še nadalje. Če dobi Hrvatska svoj Prizad, ga mora dobiti tudi Slovenija. Če bo Hrvatska sama odločala o uvoznih kontrolah, mora to zahtevati za sebe tudi Slovenija.

Zlasti v sedanjih časih pomanjkanja blaga. Že šesti teden je Slovenija brez koroze, tekstilne tovarne v Sloveniji so brez potrebnih surovin, da grozi Sloveniji velikanska brezposelnost. Nobenega jamstva ni, da bi pri sedanjih razmerah mogla Slovenija računati z zadostno oskrbo živil in surovin, temveč mora sama prevzeti to skrb. Enako mora tudi Slovenija prevzeti sama skrb za izvoz svojih pridelkov in izdelkov, ker do sedanja izkušnja kaže, da Prizad tej nalogi ni dorasel.

Ko se je pred enim letom sklenil sporazum, se je tudi poudarilo, da dobi tudi Slovenija enake pravice ko banovina Hrvatska. To se je kasneje še večkrat ponovilo, toda storilo se, v tem pogledu ni nič in položaj Slovenije je danes isti, kakor je bil pred sporazumom, deloma pa je še poslabšan.

Treba samo pogledati v vse uredbe, ki so izšle v zadnjem času. Najvažnejša gospodarska vprašanja se urejujejo po teh uredbah le iz Beograda in Zagreba. Toda v

državi so še druga gospodarska središča, ki se morajo tudi upoštevati.

Slovinci smo iz državnih ozirih od vsega početka pozdravili sporazum in ga tudi vedno zagovarja-

li. Tako odkritosrčno smo bili za sporazum, da njegovih pomanjkljivosti nismo hoteli niti videti. Po enem letu veljavnosti sporazuma pa je prišel čas, da se sporazum izvede do konca in da se pri no-

tranji preureditvi države ne ostane na pol pota. To tudi iz razloga, ker je pri sedanjem stanju zasebna iniciativa zelo omejena, a je ta ravno v časih kakor današnjih nujno potrebna.

Praktično pomeni to, da je Italija popolnoma izključena iz sovjetske zunanje trgovine. To pa smatrajo italijanski gospodarski krogi kot čisto nenormalno stanje.

Poleg tega vidijo mnogi zastopniki italijanske trgovine in industrije v razširjenju gospodarskih zvez Moskve z južnovzhodno Evropo simptom, ki mora zelo zanimati Italijo kot industrijsko državo v Sredozemlju. Tako zaključuje svoj dopis rimski dopisnik dunajskega lista.

Zakaj ni blaga?

Maksimalne cene so pregnale blago s trgov

Seznam predmetov, ki polagoma izginjajo s trga, se vsak dan širi, in sicer ravno najvažnejših življenjskih potrebščin, torej blaga, ki tvori jedro naše notranje trgovine. To je dejstvo, ki povzroča skrb in ki more roditi nezaželene posledice za vse narodno gospodarstvo. Poleg tega pa bi moglo izzvati tudi med ljudstvom nevarna gibanja. Treba je namreč imeti pred očmi, da je pomanjkanje najvažnejših življenjskih potrebščin, ki pomenijo osnovo ljudske prehrane, mnogo bolj nevaren pojav kakor pa dvig cen in najsi bi bil ta še tako abnormalen. Dokler more gospodarstvo neke dežele vreči na notranji trg zadostne količine potrebščin, tako dolgo je tudi možnost, da pridejo te potrebščine v roke potrošnikov. Pod vplivom izrednih razmer morejo sicer biti te možnosti tudi omejene, vendar pa so tu. V trenutku pa, ko s trga izgine blago, prenehajo tudi te možnosti ter morejo zato nastati zelo neljubne reakcije onih, ki nimajo več možnosti za nabavo teh potrebščin.

Nastaja vprašanje, kako bi se moglo preprečiti nadaljnje širjenje tega zla, če se že ne more popolnoma odpraviti, in obnoviti normalno funkcioniranje trga. Vsako zlo se najbolj učinkovito zdravi pri korenini, s tem, da se odpravijo vzroki tega zla. Teh vzrokov pa je več in med njimi so tudi takšni, ki so izven obsega naše moči. To so oni vzroki, ki so nastali iz splošnega razrušenja ravnovesja na svetovnem trgu, ki je danes raztrgano in ki je izgubilo kontinuiteto v mednarodni zamenjavi blaga. Na odpravo teh vzrokov, ki so primarni, ne moremo v nikakem oziru vplivati. Toda poleg teh vzrokov so še drugi, ki smo jih sami ustvarili in ki bi jih zato tudi sami mogli odpraviti ter bi s tem vsaj ublažili težke posledice tega zaradi zunanjih razmer nastalega zla.

Samo po sebi se razume, da zahtevajo takšne izjemne razmere na svetovnem trgu določene ukrepe, ki jih vsaka država izdaja, da bi vsaj do neke mere ohranila ravnovesje na notranjem trgu. Vsi ti ukrepi morajo biti usmerjeni — z ozirom na dane možnosti — na maksimalni gospodarski in socialni učinek. V času, kadar izdani ukrepi ne upoštevajo enako vseh teh osnovnih interesov zajednice — gospodarskih in socialnih, se podira ravnovesje sedaj na škodo enim, drugič pa na škodo drugih, dostikrat pa tudi na škodo obojih.

Tako se je dogodilo tudi pri nas. Izdani ukrepi za ohranitev ravnovesja na notranjem trgu so zadeli ljudstvo enako v gospodarskem in socialnem oziru. Predvsem so se upoštevali socialni oziri, pri tem pa se je šlo enostransko tako daleč, da so danes v enako težavnem položaju tako trgovska podjetja kot potrošniki. Začelo se je z uredbami in naredbami o maksimiranju cen ter obveznim prijavljanju zaloga, nato pa je sledila cela vrsta

omejitev, ker se je napačno predpostavljalo, da bodo maksimalne cene in obvezno prijavljanje zaloga preprečile nadaljnji dvig cen ter zaustavile unik blaga s trga. Zgodilo pa se je to, kar se je moralo zgoditi, da je namreč proizvajalec zadržal blago in da ga ne pušči na trg, ker mu ne konvenirajo maksimalne cene. Trгоvec, v kolikor bi sploh še mogel priti do blaga — toda le za višje cene, kakor pa so določene za proizvajalca — ne kupuje tega blaga, ker ne more prodajati v izgubo, ker so cene, ki so zanj določene, tako nizke, da ne pokrijejo niti njegovih režijskih stroškov. To je najbolj jasno dokazala prva uredba o prometu in cenah žitaric, ki je hipoma povzročila, da so proizvajalci umaknili blago s trga. Pa niti ta težka izkušnja nas ni poučila, da bi stopili na pravo pot, da bi vsaj trg usposobili za njegovo normalno funkcijo, da bi se namreč na trgu sploh moglo kupiti blago. Namesto tega je prišla uredba o odkupnih in intervencijskih cenah za žitarice. Te cene so takšne, da Prizad sploh ne more priti do blaga. Kateri proizvajalec bo pri takšnih razmerah prodajal blago? Kateri trgovec more pri sedanjih cenah nakupovati blago? Vse to pa ne velja samo za žitarice in moko, temveč za vse potrebščine, za katere so določene maksimalne cene.

Zakaj so izginila s trga drva? Zato ker jih proizvajalec noče prodajati po maksimalnih cenah. Tu nič ne pomaga obvezna prijava zaloga, kar je zadostno dokazala slaba izkušnja, ki smo jo imeli s to uredbo.

Trgovinski odnošaji med Italijo in SSSR

Novo zveze SSSR z jugovzhodno Evropo

Dunajski list »Süd-Ost-Echo« je objavil naslednji zanimiv dopis iz Rima:

»V zadnjih mesecih se je sistem sovjetskih trgovinskih pogodb ter gospodarskih zvez z južno-vzhodnimi evropskimi državami znatno okreplil. Tu se misli zlasti na sovjetsko-bolgarski sporazum, nadalje na sklenitev jugoslovansko-sovjetske trgovinske pogodbe ter na nedavno potovanje madžarske trgovinske delegacije v Moskvo zaradi sklenitve madžarsko-sovjetske trgovinske pogodbe. Zlasti to potovanje je vzbudilo v Rimu živo zanimanje ter se v zvezi s tem čujejo glasovi o potrebi bolj ozkega sodelovanja med italijanskim in sovjetskim gospodarstvom.

Dosedanji blagovni promet med obema državama se je dosedaj razvijal v preveč ozkih mejah. Po uradnih podatkih je Italija uvozila l. 1936. iz Sovjetske Rusije blaga za 154,8 milijona lir, izvozila pa za 9,15 milijona lir. V naslednjih letih se je izmenjava blaga še bolj zmanjšala. L. 1937. je uvozila

Dokler bo predpisan sistem maksimalnih cen, tako dolgo tudi ne bo na trgu blaga. Ta sistem je eden glavnih naših notranjih vzrokov za pomanjkanje blaga. Če hočemo, da naš trg oživi in da v bodoče preprečimo vse težke posledice, ki morejo nastati zaradi pomanjkanja blaga, potem je treba odpraviti ta glavni vzrok za pomanjkanje blaga. To moramo storiti na vsak način, ker gre tu enako za gospodarske kot za socialne interese, ki so ravno z uredbo o maksimalnih cenah najbolj težko zadeti. Zaščito teh dveh glavnih interesov moremo doseči samo v sistemu maksimiranja trgovskega zaslužka, pa v nobeni drugi stvari. Ta sistem je danes z uspehom preizkušen po vsem svetu in ni razloga, da ga ne bi uporabili še mi.

Tako piše tovariški zagrebški »Trgovalski vjesnik« in njegovim izvajanjem je treba v glavnem pritruditi. Dostavili bi pa še to, da si naši odločujoči krogi predstavljajo reševanje gospodarskih vprašanj mnogo preveč enostavno. Je že naivno mnenje, da je treba cene samo maksimirati, pa bo draginje konec. Cene se formirajo po svojih zakonih in brez ozira na predpisane uredbe. To je dokazala izkušnja.

Poglavje za sebe pa je, da so cene žitaric pri nas pretirano visoke in da bi se moral napraviti konec neprestanemu zviševanju cen žitaric v korist vojvodinskih žitnih magnatov. Toda tudi to pereče vprašanje se ne more rešiti enostavno z uredbo o maksimalnih cenah. Treba je storiti nekaj več.

Italija blaga za samo 105.02, izvozila pa za 94 milijona lir. Takšno razmerje med uvozom in izvozom je ostalo tudi v naslednjih letih.

Italija je uvažala iz SSSR azbest, manganovo rudo, premog, petrolej, bencin, parafin in druge derivate nafte. L. 1937. je uvozila Italija manganove rude za 9,6 milijona lir, premoga za 33,1, surovega azbesta za 5,8, petroleja za 2,5, bencina za 2,9, drugih petrolejskih proizvodov za 7,26, parafina pa za 17,6 milijona lir. Isto leto pa je izvozila v SSSR motorjev za 0,39, strojev za papirnice za 0,7, krogličnih ležajev za 1,16, tramvajev za 0,8 in raznega semena za 4,8 milijona lir. L. 1938. se je zamenjava blaga med SSSR in Italijo še bolj zmanjšala. Po sovjetskih podatkih je to leto padel sovjetski uvoz iz Italije na 0,06 milijona rubljev, dočim je bil sovjetski izvoz v Italijo enak ničli. Tu treba pripomniti, da je SSSR leta 1938. uvozila skupno blaga za 1.422 milijonov rubljev, izvozila pa za 1.331 milijonov rubljev.

Poštni promet z Anglijo in čezmorskimi državami

Zaradi mnogih konkretnih vprašanj se je obrnila Centrala industrijskih korporacij na Direkcijo pošte po pojasnilo o poštnem prometu s tujino ter je prejela naslednje uradno obvestilo:

Korespondenca z Anglijo se ne more odpravljati na noben način. Pisma za angleške kolonije na Bližnjem vzhodu se pošiljajo čez Egipt. Isto velja za Malto.

Korespondenca za Ameriko se pošilja v smeri preko Španije in Portugalske.

Telegrami za Anglijo se morejo pošiljati preko Grčije ter dalje po kablinski družbe »Eatern« v smeri Igalo—Tunis ter radiotelegrafske zveze Beograd—London.

Telegrami za Ameriko in druge čezmorske države se morejo pošiljati po prej omenjenih smereh ter tudi še po kablinski družbe »Italcable«.

Radio-telegrafski promet s čezmorskimi državami je obnovljen s posredovanjem Rima.

Brzojavni promet s Francijo in Anglijo še ni vpostavljen.

Italijanski lesni monopol ne velja tudi za celulozni les

Kakor smo že poročali, je prepuštila italijanska vlada poluradni ustanovi SNIL (Societa Nazionale per l'importazione del legname) izključni monopol nakupa in uvoza lesa iz tujine. Ta firma je nadalje dolžna, da izvrši razdelitev lesa med italijanske firme. »Jugoslovanski Kurir« pa je zvedel s pristojne strani, da se monopol družbe SNIL ne nanaša tudi na celulozni les, temveč je za uvoz celuloznega lesa pristojna Societa Nazionale delle Cartiere v Turinu. Ta družba razdeli tudi les med italijanske firme. Celulozni les iz bukovine pa svobodno uvažajo naslednje firme: Societa anonima Cellulosa d'Italia (Celdit) v Rimu, in Societa anonima Cellulose Nazionali (Celne) v Rimu. Znana italijanska družba Sniá Viscosa v Milanu pa uvažata celulozni les po specialnem kontingentu, ki ga dobiva od italijanske vlade.

Uvoz pisalnih strojev v Jugoslavijo

»Berliner Börsenzeitung« piše o jugoslovanskem uvozu pisalnih, računskih ter razmnoževalnih strojev. List pravi, da Jugoslavija teh strojev ne izdeluje ter je zato popolnoma navezana na njih uvoz. V zadnjih petih letih je uvoz pisalnih strojev v Jugoslaviji trajno raste. Še leta 1935. je uvozila Jugoslavija pisalnih, računskih in razmnoževalnih strojev samo za 9'53 milijona din, leta 1936. že za 13'29, leta 1937. za 16'95 in leta 1939. za 18'57 milijona din. Glavni dobavitelj teh strojev je bila v vseh teh letih Nemčija.

† Milan Vuga

Bolestno je v Ptuju odjeknila vest, da je po kratki in mučni bolezni nenadoma ugasnilo mnogo obetajoče življenje mladega podjetnika gospoda Milana Vuge, veletrgovca in družbenika tvrdke Vuga & Bačner v Ptuju ter člana uprave Združenja trgovcev v Ptuju.

Njegova nenadna tragična smrt se je globoko dojmila ptujske javnosti, stanovskih tovarišev ter prijateljev in znancev pokojnika.

Povsod priljubljen kot trgovski tovariš je užival Milan Vuga povsod iskrene simpatije. Rojen leta 1907. v sončni Gorici, se je leta 1923. posvetil trgovini. Izučil se je v znani ptujski veletrgovini Snaj & Urbančič, v kateri je kot trg. pomočnik sodeloval 13 let. Leta 1937. se je osamosvojil ter v družbi g. Bačnarja ustanovil tvrdko Vuga & Bačnar v Ptuju. Kot dober trgovski strokovnjak je uspešno vodil novo podjetje in bi svoje podjetniške zmožnosti še dalje razvil, a ga je žal nemila usoda tako zgodaj iztrgala iz naših vrst. Težko ga bodo pogrešale stanovske organizacije in številna narodna društva, pri katerih se je izkazal kot odlični sodelavec in podpornik. Z velikim veseljem se je udeleževal kot pevec v zboru Glasbene matice, kot nadarjen igralec v Dramatičnem društvu in kot član Sokola. Simpatični pokojnik je kot svoječasi predsednik pomočniškega zbora dosegel tudi za pomočnike obilo uspehov.

Posebno težko ga bo pogrešala uprava Združenja trgovcev v Ptuju, katere čislan in marljiv član je dolgo bil. Enaka vrzel nastaja za njim v odboru za izobrazbo trgovskega in obrtnega naraščaja. Uprave navedenih stanovskih organizacij ga bodo v znak hvaležnosti ohranile v trajnem spominu. Slava njegovemu spominu!

Globoko užaloščenim svojem in družbeniku tvrdke g. Bačnarju izreka uprava Združenja trgovcev v Ptuju najiskrenejše sožalje.

Kdaj bo izšel novi telefonski imenik?

Prejeli smo:

Kljub temu, da so naši časopisi že ponovno kritizirali, zakaj se ne izda toliko potrebnih telefonskih imenik, še vedno ni duha ne sluha o njem. Vsaj v časopisih še nismo nič čitali, da bi nameravala morda pošta opustiti svoje pasivno stališče in se lotiti dela za izdajo takega imenika. Zasebnikom je pa, kakor znano, prepovedano izdajati telefonske imenike. Človeka res prime jeza, ko vidi, kako malo inicijativnosti in podjetnosti je v naših vodilnih institucijah. Morda pa bi se vendar premaknili na pošti in po časopisih pojasnili, zakaj ne morejo izdati takega imenika. Na uho jim pa povemo, da če bi vso zadevo izročili zasebniku, ki se na to stvar razume, bi bil imenik v enem mesecu v prodaji. Toda kaj, ko pa cokla tega ne dopusti...

Vpis v ljubljansko gremialno šolo

Združenje trgovcev v Ljubljani naznanja, da bo vpisovanje v trgovsko strokovno nadaljevalno šolo za vse razrede od 2. do 4. septembra vsakokrat od 9. do 11. ure in od 14. do 17. ure v pisarni Združenja trgovcev, Trgovski dom.

Novinci morajo biti stari 14 let in morajo predložiti pri vpisovanju zadnje šolsko izpričevalo, učno pogodbo in zdravniški izvid. Za sprejem v šolo mora imeti vsak najmanj tri dovršene srednje ali meščanske šole ali pa popolno višjo osnovno šolo. Z manjšo predhodno izobrazbo bodo učenci spre-

jeti le v primeru še razpoložljivega prostora.

Novinci, ki so uspešno dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo, bodo pogojno sprejeti v drugi razred.

Vsak učenec plača pri vpisu din 400— šolnine, novinci poleg

tega še din 100— vpisnine. — Učenci III. razredov pa plačajo poleg šolnine din 100— oprostine. Vpisuje se na podlagi lanskega šolskega izpričevala.

Semestralni izpiti bodo v sredo dne 28. avgusta, popravni v četrtek dne 29. avgusta, jesenski za-

ključni (ustni) pa v petek dne 30. avgusta, vsakokrat ob 14. uri. Pismeni zaključni izpiti bodo v sredo dne 28. avgusta ob 16. uri. Podrobnosti so razvidne na šolski deski.

Redni pouk se prične v ponedeljek 9. septembra ob 14. uri.

Uredba o oljaricah in jedilnem olju

Nov monopol Prizada

Ministrski svet je predpisal uredbo o oljaricah in jedilnem olju, ki v glavnem določa:

(§ 1.) Prizad ima izključno pravico in dolžnost odkupa oljaric žetve 1940. V smislu te uredbe se smatrajo kot oljarice: oljnata repica, seme sončnic, makovo seme, bučne peške, sezamovo, bombažno, laneno in ricinusovo seme.

(§ 2.) Oljarice odkupuje Prizad posredno ali neposredno. Predelovalci in trgovci smejo odkupovati samo po nalogu in za račun Prizada. V banovini Hrvatski odkupuje za račun Prizada organizacija, ki jo določi ban.

Odkupne cene za posamezne oljarice določi najkasneje do dne 15. avgusta za prihodnje leto trgovinski minister v sporazumu s finančnim in kmetijskim ministrom ter banom Hrvatske, toda po zaslišanju poslovnega odbora Prizada. Določene odkupne cene veljajo za oljarice, ki ustrezajo uzancam, katere določijo domače borze v soglasju s Prizadom, zastopniki industrije olj in zastopniki proizvajalcev oljaric. Te cene se morajo izplačevati proizvajalcem brez vsakega odbitka.

Določene cene se ne morejo znižati v gospodarskem letu, za katero so določene.

Domače oljarice odstopa Prizad predelovalcem s 5% prispevkom za oljarsko-semenski fond. Prizad mora cene določiti tako, da dobe vsi predelovalci oljarice po isti ceni franko vagon ali vlačilec njih nakladalne postaje.

Izvoz in uvoz oljaric sta izključna pravica Prizada, ki more izvrševati to pravico posredno ali neposredno.

Uvožene plodove in seme odstopi Prizad predelovalcem po cenah, ki ne smejo biti nižje od odkupnih cen, določenih za istoimenske domače proizvode, povečanih za 5% za oljarsko-semenski fond. Prizad mora določiti cene tako, da dobe vsi predelovalci oljarice po isti ceni. Razlika pri ceni gre v korist oljarskosemenskega fonda oziroma v njegovo breme.

(§ 6.) Oljarice dodeljuje Prizad postopno po določeni razvrstitvi, upošteva pri tem kapaciteto posameznih predelovalcev, njih priljave in potrošnje. Izjeme od te razvrstitve so dopustne samo, če zahtevajo to občni interesi in izda o tem odlok trg. minister v sporazumu s kmetijskim ministrom in banom Hrvatske.

Za banovino Hrvatsko določi trgovinski minister v sporazumu z banom Hrvatske globalni kontingent.

Finančni minister se pooblašča, da jamči Prizadu do zneska 50 milijonov din za kredit za opravljanje poverjenih mu nalog.

Zainteresirani predelovalci oljaric morajo predumiti Prizadu potrebna sredstva za odkup oljaric, največ v višini vrednosti dodeljene jim kvote oljaric po razvrstitvi Prizada.

Trgovinski minister oziroma ban predpiše pravilnik o pogojih, po katerih smejo delavnice olja predelovati oljnato seme proti odškodnini.

(§ 9.) Predelovalci oljaric morajo prodajati jedilno olje po cenah, ki jih določi trg. minister v sporazumu z banom Hrvatske in po zaslišanju Prizada ter urada za kontrolo cen. Te cene morajo biti iste za vse namembne postaje.

Trgovinski minister je v sporazumu s kmetijskim ministrom ter banom Hrvatske določil načrt razvrstitve jedilnega olja v državi. Predelovalci se morajo strogo ravnati po tem načrtu. Izjeme more dovoliti trgovinski minister v sporazumu s kmetijskim ministrom ter banom Hrvatske.

Predelovalci olja morajo pokazati na zahtevo organov oblasti vse knjige in dokumente, ki se tičeje poslovanja z oljaricami. Morajo jim tudi dovoliti vstop v svoje prostore. Te organe določi trgovinski minister. Ti organi pa morajo čuvati uradno tajnost o vseh podatkih, za katere so zvedeli pri izvrševanju svoje dolžnosti.

Državni in samoupravni uradi, prometna podjetja in javna skladišča morajo dati Prizadu vse podatke, ki so potrebni za kontrolo prevzetih količin od posameznih predelovalcev.

Vsi obrati in pisma Prizada (tudi pogodbe s proizvajalci), ki so v zvezi z izvajanjem te uredbe so oproščeni vseh davščin in taks.

Vsi proizvajalci oljaric, ki sklepajo pogodbe s Prizadom, morajo ustanoviti zajednico proizvajalcev oljaric.

Vsi predelovalci oljaric, ki delajo s Prizadom, pa morajo ustanoviti zajednico predelovalcev. Podrobnejše določbe o teh zajednicah predpiše trgovinski minister v soglasju s kmetijskim ministrom in banom Hrvatske.

(§ 13.) Jedilno olje, ki se proizvaja iz semena raznih oljaric, se ne sme v prometu označevati kot oljčno olje niti ne mešati s tem oljem.

Predelovalci oljaric morajo v 8 dneh po uveljavljenju te uredbe prijaviti Prizadu vse zaloge oljaric in olja ko tudi površino nasejane ploskve, dogovorjene s proizvajalci za leto 1940.

Predelovalci, ki ne postopajo po določbah §§ 1., 2., 9. in 13. te uredbe, se morejo popolnoma ali deloma izključiti iz razvrstitve po § 6.

Politične vesti

Bolgarsko-romunska pogajanja v Craiovi potekajo ugodno in v prijateljskem duhu. Uradno poročilo o pogajanjih bo izdano šele po njih zaključku. Večina romunskega vojaštva se je že umaknila iz južne Dobruđe in ostale so le obmejne čete in orožništvo, da se ne moti javni red. Pogajanja pa bodo potekala najbrže še nekaj dni, ker so nekatera finančna, prometna, obmejna in upravna vprašanja precej zapletena, vendar pa ne bodo prinesla nikakih presenečenj.

Romunska delegacija je izročila madžarski delegaciji v Turn Severinu svoje predloge. Glavna misel teh predlogov je, da se mora nova razmejitev izvesti na podlagi narodnostnega načela, ne pa zgodovinskega prava. Poroča se, da so Romuni pripravljeno odstopiti samo toliko ozemlja, kolikor je potrebno za izmenjavo prebivalstva. Romunija bi odstopila Madžarski štiri komitate, dočim zahtevajo Madžari 13.

Prva seja madžarsko-romunske delegacije je bila v ponedeljek ter je trajala do polnoči. Pogajanja so bila mestoma zelo dramatična in je že kazalo, da bodo pogajanja pretrgana. Ponoči pa so prišla iz Budapešte nova navodila, ki so bolj pomirljiva kakor pa prve madžarske zahteve.

V torek dopoldne so se pogaja-

(§ 16.) Predelovalci, ki so si s pogodbami s proizvajalci zagotovili potrebne količine sončnic, morajo te odkupiti. Od odkupljenih količin pa morejo zadržati za sebe le količine, ki jim pripadajo po razvrstitvi, preostale količine pa morajo izročiti Prizadu po nabavni ceni. Efektivne stroške, ki so jih imeli, jim Prizad povrne.

Predelovalci oljaric in trgovci, ki bi brez predhodnega dovoljenja Prizada odkupovali oljarice, se kaznujejo denarno v višini 25 do 50% vrednosti kupljenega ali predelanega oljnatega semena.

Kdor ne prijavi Prizadu zaloge oljaric in olj ter površine zemlje, se kaznuje z zaporom do 6 mesecev in denarno do 50.000 din.

Proizvajalci, ki ne dajo Prizadu na razpolago v smislu § 16. vse odkupljene količine, se kaznujejo denarno z globo v višini 25 do 50% vrednosti blaga, ki ga niso izročili.

Vsi prekrški po tej uredbi so prestopki. Denarne kazni gredo v korist oljarsko-semenskega fonda. Kot storilci odgovarjajo poleg lastnika podjetja, če je fizična oseba, tudi njegovi nameščenci, če pa je lastnik pravna oseba, osebe, katerim je poverjeno vodstvo poslovanja in oni, ki so prestopki zagrešili.

Za denarno kazen odgovarja lastnik podjetja solidarno z obsojeno osebo.

V primeru ponovnega prestopka ali če bi se posebno oškodovali občni interesi, more trgovinski minister oziroma ban Hrvatske postaviti v podjetje svojega zaupnika. Podrobnejše določbe o tem izda trgovinski minister v sporazumu z banom Hrvatske.

Z uveljavljenjem te uredbe prenehajo veljati vsi predpisi uredbe o oskrbovanju industrije semenskega olja z oljnatim semenom z dne 10. junija 1936. ter predpisi čl. 4. uredbe o proizvajanju ricinusovega semena z dne 24. aprila 1940., v kolikor so v nasprotju s to uredbo.

Ta uredba je stopila dne 17. avgusta 1940. v veljavo.

nja nadaljevala. Šef romunske delegacije je podal romunsko stališče, šef madžarske delegacije pa je dodal svoje pripombe. Nato je bilo sklenjeno, da obe delegaciji poročata svojim vladama. Zato se bo dan prihodnjega sestanka določil šele kasneje. Obe delegaciji sta si prizadevali, da opravičita odgoditev pogajanj, ker hoče vsaka dokazati Rimu in Berlinu svojo dobro voljo.

Napetost med Grčijo in Italijo še ni popustila. Italijanski listi pišejo, da bo Grčija morala ustreči albansko-italijanskim zahtevam. Če jih grška vlada ne bi hotela sprejeti, bi mogli nastati zelo težki konflikti.

Ves turški tisk je te dni pisal silno simpatično o Grčiji ter pozival polno razumevanje za grško stališče. Grški listi so sprejeli pisavo turških listov z velikim zadovoljenjem ter naglašajo, da je usoda grškega in turškega naroda skupna.

Angleška vlada je izdala sporočilo, da se je izvršil umik britanskih čet iz Britanske Somalije. Umik je bil posledica zloma Francije, ker se je prvotno računalo, da bodo desno krilo fronte branili Francozi. Poročilo pravi nadalje, da je bil ves vojni material, ki se ni mogel naložiti na ladje, uničen in da so bili prepeljani na ladje tudi vsi ranjenci.

Italijani poročajo, da so predrl zadnjo obrambno črto pred Berbero, nakar so se morali Angleži umakniti na ladje.

Italijanske čete so vkorakale v

Berberu, glavno mesto Britanske Somalije. Pomen osvojitve Britanske Somalije je v tem, da sedaj kontrolirajo vso južnozpadno obalo Rdečega morja in ves zapadni del Adenskega zaliva. Italijanski listi označujejo Aden kot prihodnji cilj italijanskih vojaških operacij.

Min. predsednik Churchill je imel v torek govor v spodnji zbornici. V uvodu svojega govora je opozoril na razliko vojskovanja v sedanji in svetovni vojni. Današnja vojna se razvija predvsem na strateških zemljevidih in v laboratorijih znanosti. Je pa danes ves narod zapleten v vojno, kar je za angleški narod ugodno, ker se ni bil nikdar tako enoten ko danes. Churchill je nadalje napovedal, da bo vojna dolga in treba se pripravljati za l. 1941. in 1942. Če bi dovolila Anglija uvoz živil v od Nemčije zasedene kraje, bi s tem samo podaljšala vojno. Takoj pa bodo poslana živila in vse potrebščine v deželo, ki bi se oprostila nacističnega režima.

Churchill se je nato spominjal katastrof, ki so se dogodile v zadnjem četrtletju, odkar je prevzel vlado. Od Severnega rtiča pa do Španije je vsa morska obala v rokah Nemcev, ki morejo v nekaj minutah prileteti nad Anglijo. Nič ne more misliti, da bi se kaj takega moglo zgoditi. A tudi po vseh teh katastrofah stojimo še vedno pokonci. Nato je govoril Churchill, kako se je okrepilo angleško brodogradništvo, a tudi letalstvo. Proizvodnja letal se je dvignila tako, da že prekaša nasprotno kvantitativno in kvalitativno. Več kakor 2 milijona vojakov je danes v Angliji na straži. Pred težkimi preizkušnjami je še Anglija, toda danes more Anglija nadaljevati letalsko vojno, kakor dolgo se to nasprotniku zljubi. Sicer pa se bo ravnala Anglija po Nelsonovem reku, da je fronta tam, kjer so sovražna pristanišča. Na koncu svojega govora se je dotaknil še razmerja do Francije ter do »mož v Vichiju« ter razmerja do USA. Sama od sebe je Anglija ponudila USA v najem neke svoje kolonije, ker anglosaški demokraciji sta povezani po skupnih interesih. Govor Churchilla je sprejela zbornica z velikim odobravanjem.

Predsednik Roosevelt se je sestel v Ogdenburgu ob kanadski meji s kanadskim ministrom predsednikom Mackenziejem Kingom. Po sestanku je bila objavljena skupna izjava obeh predsednikov vlad, ki pravi, da sta se kanadska in ameriška vlada sporazumeli za ustanovitev skupnega stalnega obrambnega sveta, v katerem bo imela vsaka država po štiri do pet zastopnikov. Večinoma bodo ti zastopniki pripadali ameriški in kanadski vojski. Predsednik Roosevelt je po sestanku izjavil, da je njegova konferenca s predsednikom Kingom utrdila že itak tesne stike s Kanado in da je bila obnovljena obljuba, ki jo je dala washingtonska vlada pred dvema letoma, da bodo namreč Združene države v primeru napada priskočile Kanadi na pomoč.

Ameriški poslanik pri francoski vladi Bullit je imel v Filadelfiji govor, v katerem je naglašal, da se vojna širi proti Ameriki. Če bi bila angleška vojna mornarica uničena, Atlantski ocean ne bi bil več za Združene države Maginotova črta. Amerika mora biti čuječa in nikaka propaganda je ne sme uspravati. Bullit se je odločno zavzel za uvedbo splošne vojaške dolžnosti ter za prodajo starih rusilcev Angliji.

Anglija bo najbrže odstopila Združenim državam Sev. Amerike otok Trinidad za 99 let. Na obkoku bi Združene države zgradile pomorsko in letalsko oporišče, ki bi tvorilo skupno z oporišči na Kubi in Portoriku trdnjaviški trikot v obrambo Panamskega prekopa.

Japonci vidijo v ameriško-kanadski vojni pogodbi prvi znak, da vstopijo Združene države Sev. Amerike v vojno.

USA bodo odstopile Kanadi rusilce ter bo s tem Angliji omogočeno, da odklopi svoje vojne ladje iz Kanade. Kanada pa bo USA dala na razpolago pomorska in letalska oporišča.

Nemška vlada je s posredovanjem švicarske vlade sporočila britanski vladi, da bo uporabila protukrepe proti angleškim ujetnikom, če bi se izkazalo, da niso britanske oblasti postopale s padobranci tako, kakor predpisuje mednarodno pravo. Hkrati je poslala nemška vlada natančen opis uniform nemških padobrancev, ki so sestavni del nemške vojske.

Gen. guverner Indokine je v soglasju s Petalnovu vladjo ter komisijo v Wiesbadenu odbil japonsko zahtevo za svoboden prehod japonskih čet skozi Indokino ter svobodno uporabo indokinske železnice ter zahtevo po prepustitvi nekaterih pomorskih oporišč.

Kitajci poročajo, da so dosegli v zadnjem času velike uspehe proti japonski vojski v pokrajini Kvangsi.

Denarstvo

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

zadruga z neomejenim jamstvom, bo od 2. septembra 1940. dalje izplačevala vse one hranilne vloge, ki dne 1. marca 1935. niso presežale zneska din 10.000.—

Vse nedvignjene vloge se prenesejo 31. decembra 1940. na novi račun, kjer se bodo obrestovale po normalni obrestni meri.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. avgusta navaja naslednje spremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je povečala za 0,4 na 2.901,9.

Devize izven podloge so narasle za 34,0 na 513,6.

Vsota kovanega denarja se je zvišala za 1,6 na 279,7.

Posojila so se skupno zmanjšala za 38,7 na 1.734,2, in sicer so padla menična posojila za 38,9 na 1.555,7, dočim so ostala lombardna posojila s 178,5 skoraj nespremenjena.

Eskont bonov za državno obrambo se je povečal za 67,0 na 4.294,0.

Razna aktiva so se zmanjšala za 67,8 na 1.922,6.

Obtok bankovcev je nazadoval za 73,0 na 12.048,6, narasle pa so obveze na pokaz za 68,6 na 2.162,5.

Skupna dejanska vrednost podloge je izkazana s 3.683,1.

Skupno kritje se je povečalo od 25'90 na 25'91%, samo zlato kritje pa znaša 23'14%.

Razna pasiva so se povečala za 2,4 na 345,4.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Stanje naših kliringov

Izkaz z dne 15. 8. navaja naslednje spremembe v stanju naših kliringov (vse številke v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	15. 8.	8. 8.
Bolgarska din	3,05	3,23
Nemčija RM	4,06	3,22
Češko-Moravska Kč	9,65	16,39
Turčija din	6,07	6,20
Francija fr. fr.	2,42	2,43
Franc. kolonije fr. fr.	2,57	2,57
Španija pezeta	2,93	2,93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	1,33	1,33
Italija din	45,84	48,72
Madžarska din	20,21	15,38
Poljska din	18,89	18,89
Romunija din	7,17	7,17
Slovaška Ks	16,59	14,65

Rok za predelavo industrijskih motorjev je podaljšan

Vest, da rok za predelavo industrijskih motorjev na pogon z domačim gorivom ne bo podaljšan, se je izkazala kot neresnična. Ta rok bo podaljšan do 1. januarja 1941. Rok se je moral podaljšati, ker je v državi premalo strokovnih delavnic za takšne predelave in zato se te do 1. septembra ne bi mogle izvršiti. Naredba o podaljšanju roka se že izdeluje.

Trinajsta gospodinjska razstava

Zveze gospodinj, ki bo na ljubljanskem velesojmu od 31. avgusta do 9. septembra, pod naslovom »Naša vsakdanja prehrana«, vabi vse gospodinjice k obilnemu posetu. Razstava bo za težke čase, ko bodo gospodinjice primorane štediti pri hrani, izredno zanimiva in poučna. Bo pa tudi kliče za skupni nastop vseh gospodinj. Kajti gospodinjice, zavedajmo se, da moremo in moramo pomagati državi z umnim gospodinjstvom in gospodarstvom, torej z delom, ki sta mu podlaga dobra misel in razum. Na podlagi lastnega dela lahko zahtevamo isto od najširših in najvišjih gospo-

darskih krogov. Lahko si lastimo pravico zahtevati, da se prepreči znižanjem cen vojni dobički, da se že v kalji zatre armada vojnih dobičkarjev, ki pod plaščem bleščečega patriotizma izsesavajo že itak bedne množice naroda. Gospodinje, odzovite se našemu klicu!

Maksimalni zaslužek od prodaje moke v donavski banovini

Banska uprava v donavski banovini je izdala navodila o dopustnem maksimalnem zaslužku pri prodaji moke. Po teh navodilih se mora prodajati pšenica v vsej banovini po intervencionističnih cenah, h katerim se pri-

štejejo še transportni stroški, davščine ter dovoljeni trgovski dobiček. Mlini morajo prodajati kontrolirane vrste moke po cenah, ki jih je določil urad za kontrolo cen. Ceno za moko št. 0 pa morejo določiti z ozirom na lokalne razmere na najvišjo višino, da bi na ta način zagotovili rentabilnost svojega podjetja. Tako določene cene veljajo tudi za grosiste, ki imajo pravico, da k tem cenam prištejejo tudi prevozne stroške, skupni davek v višini 4'25% od vrednosti moke, po mlinskem računu pa 8 do 10 par kot svoj zaslužek. Detaljisti, ki prodajajo moko na kilogram ali največ do ene vreče, smejo dodati k ceni grosista še največ 25 par kot svoj zaslužek.

Anglo-španska družba razširila svoje posle

Po angleških vesteh razširi Anglo-španska družba, ki je bila ustanovljena marca meseca, da poveča trgovinske stike med Španijo in Anglijo, svoje delo na Južno Ameriko. Zlasti se v zadnjem času zanima družba za trgovske posle s Kolumbijo in Brazilijo. Družba je že odprla svoje pisarne v Bogoti in Riu de Janeiru. Trgovina se vodi po načelu izenačenja uvoza z izvozom.

Pred vojno je uvažala Brazilija 25% vsega svojega uvoza iz Nemčije, samo 10% pa iz Vel. Britanije. Sedaj se nudi Angliji prilika, da prevzame večino nemškega uvoza, del tega uvoza pa bodo prevzele Združ. drž. Sev. Amerike.

Ta kazni ne izključuje tudi kazensko odgovornost odgovornih oseb, če se dejanje kaznuje po kazenskem zakonu.

§ 11. — Ta uredba ne velja za izvoz konj za klanje.

§ 12. — Ta uredba stopi v veljavo 15 dni po njeni objavi v »Službenih novinah« (objavljena je bila dne 17. avgusta). Od tega dne prenehajo veljati vsi predpisi, ki so v nasprotju z določbami te uredbe.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Tobačne razstave naše monopolske uprave,

ki jih zadnja leta redno prireja na velesojmu v Ljubljani, so postale zelo priljubljene in zaradi svoje odlične sestavljenosti dobro služijo propagandi porabe tobačnih izdelkov. Tudi letos bomo na ljubljanskem velesojmu od 31. avgusta do 9. septembra imeli veliko reprezentativno razstavo tobaka in tobačnih izdelkov. Za to priliko bodo prišle v promet iz posebne vrste tobaka izdelane razstavne cigarete, ki ne bodo nič dražje od cigaret istih imen v navadni prodaji. Naprodaj bodo samo za časa ljubljanskega velesoja v trafiki na sejmišču.

Velike mehiške dobave nafte Angliji

Med Vel. Britanijo in Mehiko je bila sklenjena pogodba o dobavi 200.000 barilov nafte in 80.000 ton gazolina Angliji. Pogodba je bila sklenjena z aktivno pomočjo Združenih držav Sev. Amerike. Po poročilu londonske revije »Financial News« bodo prevozile te količine nafte ameriške ladje. Po pogodbi se plačajo te nabave v gotovini.

Uredba o izvozu konj

Ministrski svet je objavil naslednjo uredbo o izvozu konj:

§ 1. — Konji vseh vrst se smejo izvažati samo na podlagi izvoznega potrdila, ki ga izdaja Direkcija za zunanjo trgovino.

Organi oblasti ne smejo pri vkrcavanju ko tudi na obmejnih postajah dopustiti vkrcavanje oziroma izvoz konj brez izvoznega potrdila Direkcije za zunanjo trgovino.

§ 2. — Skupno količino in vrsto konj, ki se smejo izvoziti, določi za vsako tromesečje trgovinski minister na predlog sveta za zunanjo trgovino.

Svet za zunanjo trgovino predlaga poleg števila in vrste konj, ki se smejo izvoziti, tudi skupne količine konj za posamezne države.

§ 3. — Pri Direkciji za zunanjo trgovino se ustanovi strokovni odbor za promet s konji z nalogo: a) da se izjavlja glede organizacije izvoza konj, b) da stavi predloge o določitvi odkupnih in prodajnih cen in c) da določa okolišče za posamezne vrste konj.

Strokovni odbor za promet s konji tvorijo štirje člani, ki jih imenuje trgovinski minister, in sicer: enega zastopnika Direkcije za zunanjo trgovino, po enega na predlog vojnega ministra, kmetijskega ministra ter bana Hrvatske. Na isti način imenuje trgovinski minister za vsakega člana tudi namestnika.

§ 4. — V zaščito interesov konjerejcev se smejo izvažati konji samo s posredovanjem onih organizacij običnega gospodarskega pomena, ki jih bo pooblastil trgovinski minister na predlog bankskih uprav. Na območju ene banovine sme biti samo ena za izvoz konj pooblaščen organizacija.

V ta namen morajo banke uprave v 15 dneh po objavi te uredbe poslati trg. ministru svoje predloge.

Na območju banovine Hrvatske daje pooblastilo takšni organizaciji ban.

§ 5. — Tuji kupec mora prijaviti Direkciji za zunanjo trgovino količino in vrsto konj, ki jih hoče kupiti. Direkcija napoti v okviru dovoljenih količin in vrst v smislu § 2. te uredbe tujega kupca na pooblaščen organizacije onih banovin, na katerih ozemlju se goje vrste konj, ki jih hoče kupiti tuji kupec.

Pooblaščen organizacije za izvoz konj določijo s tujim kupcem prodajne pogoje ter pri tem pazijo na to, da cene za rejce ne smejo biti manjše od minimalnih cen, ki jih določi Direkcija za zunanjo trgovino na predlog strokovnega odbora za promet s konji. Tem organizacijam pripada provizija od odkupne cene, katere višino določi v odstotkih trgovinski minister oziroma ban banovine Hrvatske.

§ 6. — Direkcija za zunanjo trgovino more na predlog strokovnega odbora za promet konj pobirati poleg takse tudi posebni prispevek v korist posebnega računa Direkcije za zunanjo trgovino.

Sredstva tega računa bo dal trgovinski minister po odbitku stroškov strokovnega odbora za promet s konji in komisij na razpolago kmetijskemu ministru oziroma banu Hrvatske v razmerju vplačanih prispevkov za pospeševanje kmetijstva.

§ 7. — Konji se odkupujejo pod kontrolo komisije za promet s konji. Dan in kraj odkupov določijo pooblaščen banovinske organizacije v sporazumu z Direkcijo za zunanjo trgovino.

Komisija za promet s konji sestoji iz treh oseb, ki jih imenuje trgovinski minister, in sicer: iz enega zastopnika Direkcije za zunanjo trgovino, enega vojaškega veterinarja na predlog vojnega ministra in enega veterinarja na predlog kmetijskega ministra. V primeru potrebe more imenovati trgovinski minister tudi več takšnih komisij.

Za območje banovine Hrvatske imenuje takšne komisije ban, in sicer enega vojaškega veterinarja na predlog vojnega ministra, ostala dva po lastnem predarku, vendar pa mora biti eden od teh agronom ali veterinar.

§ 8. — Nagrade in odškodnine

potnih stroškov članov strokovnega odbora in komisij za promet s konji določi trgovinski minister v sporazumu z banom banovine Hrvatske.

§ 9. — Vse pooblaščen banovinske organizacije za izvoz konj so pod neposrednim nadzorstvom Direkcije za zunanjo trgovino, ki ima pravico, da po svojih organih pregleda poslovanje organizacij in njih knjige.

Na območju Hrvatske izvršuje ta pregled oddelek za TOI pri banki upravi.

§ 10. — Tuji kupec, ki se ne bi ravnal po teh predpisih, se izključuje od nadaljnjega poslovanja s konji.

Pooblaščen banovinske organizacije, ki se ne bodo ravnale po predpisih te uredbe ali po odločbah Direkcije za zunanjo trgovino, se kaznujejo denarno z globo od 5 do 50 tisoč din, v ponovnem primeru pa se jim vzame pravica posredovanja pri izvozu konj. Kazni izreka trgovinski minister oziroma na območju banovine Hrvatske ban na predlog Direkcije za zunanjo trgovino ter po zaslišanju strokovnega odbora za promet s konji.

+ Uprava združenja trgovcev za mesto Ptuj sporoča tužno vest, da je njen zvesti sodelavec, gospod

VUGA MILAN

veletrgovec

po kratki in mučni bolezni umrl.

Ohranjen mu bo časten in trajen spomin.

Ptuj dne 20. avgusta 1940.

Združenje trgovcev za mesto Ptuj

+ Po kratkem trpljenju nas je zapustil naš družabnik, gospod

VUGA MILAN

veletrgovec

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 21. t. m., ob 18. uri izpred bolniške mrtvašnice na mestno pokopališče v Ptuj.

Ptuj dne 20. avgusta 1940.

Vuga & Bačnar

Doma in po svetu

O živahnih političnih konferencah poročajo iz Beograda. Konferenca so v zvezi z ukrepi, ki se pripravljajo za obletnico sporazuma. Prosvetni minister dr. Korošec je odredil, da se odpre v Beogradu nemška zasebna gimnazija s pravico javnosti.

Na smotri hrvatske seljačke kulture v Bjelovaru je govoril gl. tajnik HSS dr. J. Krnjević tudi o politični situaciji. Glede zunanje politične situacije je dejal, da se ni treba Hrvatom bati bodočnosti, ker hočejo samo to, kar je pravilno in pošteno. Nato je prešel na notranjo politiko in dejal, da imajo Hrvati v delih bratov Radićev dober kompas. Če se govori o reformah, je to važno le, če prihajajo reforme iz naroda, ker more izvesti reforme samo narod. Reforme so potrebne, toda težko jih je izvesti. Če pri občinah se vidi, kako težko je popraviti škodo, ki so jo zagrešile prejšnje uprave. Še težje je to popraviti v celji domovini, v vsej

Jugoslaviji. Ni zadosti, če se uvede nov sistem, temveč odpraviti se mora tudi lopovščina. Tako se se danes dogaja, da se plačujejo konji v Medjimurju po 3 do 4 tisoč dinarjev, ki se nato izvažajo po ceni 7 do 8 tisoč din. Tudi to se ne sme več dogajati, da se plača vagon drv po 2000 din, nato pa izvozi v Italijo po ceni 3500 dinarjev. Dr. Krnjević je nato govoril o letakih, ki jih širijo nekateri proti HSS. Dejaj je, da naj vsak te letake čita, ne sme jim pa slepo verjeti, temveč naj presodi, če je res tako, kakor pišejo. In potem jih bo gotovo zavrgel. Na koncu svojega govora je dr. Krnjević ostro nastopil proti frankovcem in njihovi agitaciji.

Novo kolodvorsko poslopje Otočec-Brezje je v nedeljo slovesno blagoslovil škof dr. Rožman. Slovesne blagoslovitve se je udeležila zelo velika množica ljudi, zlasti pa mnogo bojevnikov, ki so imeli v nedeljo na Brezjah svoj vsakoletni sestanek.

Mednarodna železniška konferenca za ureditev mednarodnega železniškega prometa se je začela v Dubrovniku.

Za obisk velesejma v Budapešti so dovolile madžarske železnice 50 odst. popusta. Vizum za obisk Budimpešte dajeta madžarsko poslaništvo v Beogradu ter gen. konzulat v Zagrebu.

Banovinsko električno podjetje v Zagrebu namerava zgraditi pri Sušaku veliko hidrocentralo. ki bo dajala na leto 217 milijonov kW ur. Centrala bo veljala okoli 150 milijonov din.

Banovina Hrvatska bo na jesen otvorila sto začasnih pomožnih ljudskih šol.

Letošnja trgatve tobaka v Hercegovini se ceni na 920 do 1000 vagonov. Kakovost letošnjega tobaka je zelo dobra.

Konoplja je letos v naši državi zelo dobro obrodila. Za izvoz bo preostalo okoli 3500 vagonov. Sedanja cena konoplje se giblje med 20 in 31 din. Pridelovalci konoplje so že storili potrebne korake, da bo izvoz konoplje zagotovljen.

Romunsko prosvetno ministrstvo je dovolilo ustanovitev nemških šol v Aradu, Temišvaru in Sibinu.

Romunska vlada je imenovala komisarja tudi v drugem največjem romunskem petrolejskem pod-

jetju, v »Concordiji«, ki ima eno milijardo lejev obratnega kapitala.

Turška vlada je izdala dopolnilo k vojnemu zakonu, ki se zlasti tiče zaščite države. Po tem dopolnilu se kaznujejo s smrtjo vsi, ki bi bili v zvezi ali v službi tujih oseb v namenu, da bi olajšali gibanje tujih čet na turškem ozemlju.

Redni potniški in tovarni promet je uvedla med Cevto in Algeciratom španska ladijska družba »Transmediterranea«.

Železniški promet med Ventimiglijo in Mentonom, ki so ga zasedle italijanske čete, je bil vpostavljen.

V veliki papirnici Burgo v bližini Komskega jezera v Italiji je nastal požar, ki je popolnoma uničil več oddelkov tovarne. Kako je požar nastal, še niso mogli ugotoviti.

Švicarski listi poročajo, da so bile v Lyonu velike demonstracije proti Herriotu. Demonstranti so zahtevali, da Herriot odstopi kot župan mesta Lyona.

V nezasedeni Franciji bo treba zgraditi okoli 700 mostov, da se bo mogel obnoviti redni promet.

Iz Tunisa in Maroka se je pripeljalo v Palermo 1100 Italijanov.

ki so jih internirali Francozi ob pričetku vojne.

Japonske ladje, ki so bile na poti v Anglijo, so dobile povelje, da spremene smer svoje vožnje.

Švedska je izgubila od začetka vojne 64 ladij v skupni vrednosti 200 milijonov švedskih kron.

Angleži so umaknili svojo posadko iz Tientsina. Angleška četa je odpotovala v Hongkong.

Tiskovni oddelk španskega zun. ministrstva označuje kot popolnoma neresnično vest, da bi Španija nameravala zopet osvojiti si Filippine.

Po vsej Sovjetski Rusiji je bil v nedeljo proslavljen letalski dan. Govorniki in sovjetski listi so pri tej priliki poudarjali, da mora sovjetsko letalstvo prekašati vsako drugo letalstvo in da mora biti Sovjetska Rusija pripravljena, da brani svoje interese proti vsakomur.

Walter Chrysler, ustanovitelj znane ameriške avtomobilske veletovarnice, je umrl v starosti 65 let.

V Ruščuku se je ustanovila bolgarska državna rečna plovba, ki bo opravljala promet na progi Ruščuk—Regensburg.

Dobra vest za vse

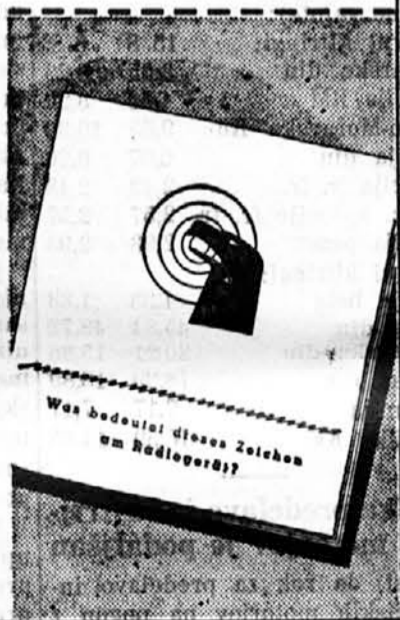
trgovce z radioaparati!

Ta znak na radioaparatu Vam osigura lažjo prodajo!

Vsak radioaparat, katerega je visoko razvita nemška radio industrija izbrala za izvoz, nosi ta znak kakovosti. On Vam pri nakupu jamči za brezizjemno sigurnost v pogledu vernosti vzorca, največje tehniške popolnosti, prvorazredne in precizne izdelave ter najboljšega materiala. Razen tega Vam bodo moderne in elegantne oblike samih omarič radioaparatorov s tem znakom, omogočile lažjo prodajo in zasigurale mnogo zadovoljnih in hvaležnih kupcev.

Zato tudi Vi pravečasno naročite!

• Taka brošura vsebuje vse o kvalitativnih aparatih s svojim znakom. Mi Vam jo bomo radevolje in brezplačno poslali brez vsake obveznosti za Vas. Obrnite se na mestnega zastopnika nemške radioindustrije!

Trgovinski register

Vpisale sta se naslednji firmi:

Dolenc, Škrinjar in drug, strojno, umetno in stavbeno ključavničarstvo, izdelovanje blagajn, galvanizacija in galvanoplastika ali skrajano Dolenc, Škrinjar in drug Maribor. Javna trgovska družba. Družbeniki: Dolenc Drago, ključavničarski mojster, Škrinjar Anton, ključavničarski mojster in Ogrizek Miloš, galvanizer in gal-

vanoplastičar, vsi v Mariboru. Družbo zastopajo vsi družbeniki skupno ali vsak posamezno.

Bendekovič Josip, trgovina s sadjem na debelo in za izvoz, Štrigova.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Kranjska industrijska družba, Ljubljana. V upravni svet sta kooptirana dr. Adolf Golja, generalni tajnik Zveze industrijcev in dr. Milan Lazarevič, načelnik ministrstva za trgovino in industrijo v p. v Beogradu.

»Panreklam«, družba z o. z., Ljubljana. Spremenila se je družbena pogodba. Družba ima enega ali več poslovodij. Če je več poslovodij, določijo družbeniki način zastopanja družbe. Izbrše se poslovodja Kranjc Slavko.

Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani. Izbrše se član upravnega sveta Ervin Philipp zaradi smrti. Izbrše se prokurist inž. Avgust Heinrich zaradi upokojitve in izstopa iz službe. Vpiše se prokura, podeljena tehničnemu ravnatelju inž. Biskupskemu Vitoldu.

Jelovina, lesna trgovska in industrijska družba z o. z. Mirna. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji so: Franc Bule na Mirni, Vidmar Robert, trgovec pri Sv. Križu pri Litiji in Jošt Tominc v št. Rupertu.

Agar-Ruše, združene jugoslovenske tvornice acetilena in oksigena d. d. Ruše. Izbrše se član upravnega sveta Süßmayer Kurt, vpiše pa se kot član upravnega sveta

Richter Milan, gen. ravnatelj Jugoslovenskog društva Žižica a. d. v Beogradu.

Tvornica za dušik, Ruše. Izbrše se član upravnega sveta Philipp Ervin, vpišeta pa se Kühne Hans, član predstojništva firme I. G. Farbenindustrie Leverkusen pri Kölnu kot član upravnega sveta ter inž. Slajmer Fedor kot upravitelj in prokurist te firme.

Oset Franc jun., Vransko. Besedilo odslej Oset Franc jun., lastnica Oset Ida. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom, lesom in deželnimi pridelki, zlasti sadjem in hmeljem.

Izbrisale so se naslednje firme:

Kocjančič in drug, izdelovanje vate in vsakovrstnih obvez — zaradi končane likvidacije.

Turnšek Ana, Rečica v Sav. dolini, trgovina z mešanim blagom — zaradi opustitve obrata.

Amalija Kresnik & Komp., Vojnik-okolica, trgovina z mešanim blagom — zaradi opustitve obrata.

Glebočnik Adalberta vdova, Zalec, trgovina z mešanim blagom — zaradi opustitve obratovanja.

Škrinjar in Dolenc, prej Vladimir Sehell, strojno, umetno in stavbeno ključavničarstvo v Mariboru — zaradi razdružitve.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!
Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!